

Laulamisen marginaalit

Vokaalisen soomaestetiikan näkökulma

Anne Tarvainen
Tampereen yliopisto

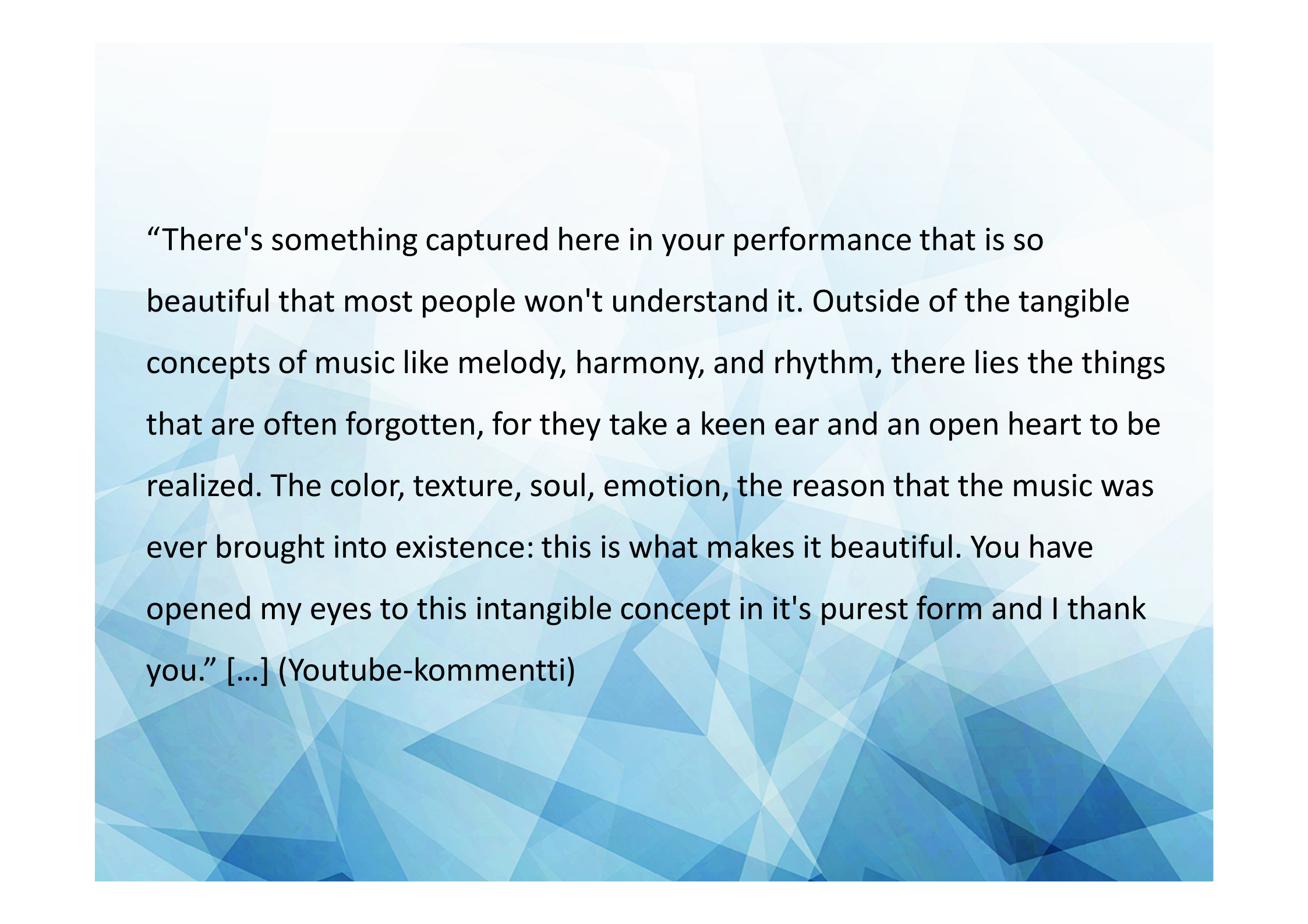
Musiikintutkijoiden 21. symposium Jyväskylä 2017

Deaf Girl Singing...

- Videon nimi: “Deaf Girl singing Someone like you”
- Videon osoite: <https://youtu.be/Gb0SX9bYyTc>
- Julkaistu: 17.3.2012
- Videon ladannut Youtubeen käyttäjä: PuppetMaster415
- Videolla laulaa Youtube-käyttäjä: NativeYellowOwl92
- Kappale: Adelen 2011 vuoden hitti “Someone Like You”.

- Videon ja kommenttien statistiikka 14.2.2017
- 611 092 näyttökertaa videolla
- 13 148 peukkua ylöspäin (“Tykkään tästä”)
- 901 peukkua alaspäin (“En tykkää tästä”)
- 3761 kommenttia

- Kommenteista välittyviä asenteita (alustava katsaus)
- neuvova, vertaileva, laulajaa puolustava, loukkaava/herjaava, säälivä, “realistinen”, skeptinen, kannustava, ihmettelevä, arvostava/ihaileva*

“There's something captured here in your performance that is so beautiful that most people won't understand it. Outside of the tangible concepts of music like melody, harmony, and rhythm, there lies the things that are often forgotten, for they take a keen ear and an open heart to be realized. The color, texture, soul, emotion, the reason that the music was ever brought into existence: this is what makes it beautiful. You have opened my eyes to this intangible concept in it's purest form and I thank you.” [...] (Youtube-kommentti)

“this is fucking shit. give up”

“This is so fucking fake, you can clearly see her head bobbing to the music at the beginning! Also, how does she know when to raise her voice at some parts?!”

“Is this a joke? This is offensive to real deaf people you racist!!!”

(Youtube-kommentteja)

“If she is really deaf, then she is very good, you cannot compare a deaf person singing with a non-deaf person singing, its not a fair comparison, just like paralympics do not compete in the normal Olympics. [...]”

“I'm going to be honest and say that you aren't a great singer but I can tell that you tried your hardest and you are so brave to put this on the internet not even knowing what it sounds like and I greatly admire that. You are such an inspiration. If you love singing that keep doing it. ❤️”

(Youtube-kommentteja)

“To many of you who discriminated me as a person who could not sing or my speech or my disabilities. Yes, it is very harsh when people discriminate someone's abilities. Yes, I am deaf but does not mean that I thought that was a "Good Singer" then. I was expressing the words and facing the reality that people would judge. [...] Please choose your words wisely. People who have tough life or struggle with their any kind of disabilities are not always open and express their feelings because we all feel in denial. During that time I was going through hard time and getting out of my comfort zone. I was doing it for myself. [...] I am very proud of myself that I put it out for the world to see that I am nowhere near perfect. If I had a stutter speech I would have sing anyways. To the people who generously support me with positive statements, I want to say thank you so much. You gave the light in my heart. So many goose bumps from head to toe. I am so touched. Please don't Judge others. Encourage them to make their lives better. <3” (Laulajan kommentti)

Laulamisen marginaaleja

- Laulaminen, joka on marginaalisessa asemassa ryhmän marginaalisen aseman vuoksi (esim. romanilaulajat)
- Laulaminen, joka on marginaalisessa asemassa kyseisen musiikkityylin marginaalisuuden vuoksi (esim. death metal)
- Laulaminen, joka jää marginaaliseen asemaan kulttuurissa sen vuoksi, että se ei täytä kyseisen laulukulttuurin esteettisiä ja kommunikatiivisia laatuksiteerejä (esim. laulutaidottomat)

Laulamisen normit ja vaikutelmien kulttuuri

- Representaationaalisuus, performatiivisuus ja kokemuksellinen soomaestetiikka (Shusterman 2008).
- Elämme ulkonäkökeskeisessä, ulkoisia vaikutelmia painottavassa kulttuurissa (engl. *culture of appearances*) (Liimakka 2013).
- Vaikutelmien kulttuuri tulee esille myös vokaalisessa käyttäytymisessä: äänen ulkoiset piirteet, ulkoiset ääni-ihanteet, keho instrumenttina.
- Kehollinen kokemus ja äänessä olemisen nautinto eivät sinällään riitä.
- Kokemuksellisen soomaestetiikan ja kehon *kokemuksen kultivoinnin* tärkeys (Shusterman 2008).

Vokaalinen soomaestetiikka

- Teoreettinen pohja mm. Shustermanin soomaestetiikassa ja Voice Studies -tutkimuksessa
- Huomio vokaalisten äänten tuottamisen ja kuuntelemisen esteettis-kehollisissa kokemuksissa
- Keskittyy tarkastelemaan ihmisen vokaalista, kehollista ja esteettistä suhdetta muihin ihmisiin ja ympäristöönsä
- Kehittää ymmärrystä ihmisestä kehollisena, aistivana ja äänellisenä olentona
- Tarkastelee nykyihmisen suhdetta omaan kehoonsa ja ääneensä sekä tuo esille keinoja tämän suhteen vahvistamiseksi
- Luonteeltaan transformatiivista eli uudistavaa
- Proprioseptinen aistialue tarkastelun keskiössä
- Vokaalisen ilmaisun demokratisoiminen

(Tarvainen 2016)

Kehollisen kokemuksen ja äänen välinen suhde

- Laulamissa on keskeistä kehon aistimusten ja lauluäänen välisen yhteyden tunnistaminen.
- Laulamisen esteettinen merkitys ei liity ainoastaan tuotettuun ääneen vaan kytkeytyy myös samanaikaisiin kehollisiin aistimuksiin.
- Sisäinen kokemus ja ulkoinen ilmaisu eivät kuitenkaan välttämättä vastaa toisiaan.
- Voiko tämä olla uhka vaikutelmien kulttuurissa?
- Kehollisen kokemuksen ja äänen välinen suhde voi muuttua haasteelliseksi, murtua, vääristyä tai se voi puuttua lähes kokonaan (esim. kuurot, laulutaidottomat ja ääniongelmaiset laulajat)

Miksi tarkastella äänen rikkoutumisia ja reuna-alueita?

Niiden avulla voidaan valottaa seuraavia seikkoja:

- kehon ja äänen välinen suhde
- kehollisen äänen merkitykset
- normaalius
- intersubjektiivisuus
- äänen esteettinen potentiaali (ja äänessä olemisen esteettinen potentiaali)
- äänen affektiivinen potentiaali (ja äänessä olemisen affektiivinen potentiaali)

(Neumark 2010)

Miten lauluntutkija voi tarkastella laulamisen marginaaleja ja normeja?

- Miten laulamista normitetaan ja minkäläistä laulamista marginalisoidaan kulttuurissa?
- Marginalisoidun laulamisen merkityksen ja arvon tarkastelu inhimillisenä toimintana ja kokemuksena.
- Miten normit vaikuttavat yksilöiden vokaalis-kehollisten kokemusten tasolla?
- Miten yksilöt voivat haastaa normeja omalla toiminnallaan (esim. videon kuuro laulaja)
- Ei oteta heti käyttöön esim. vammaisuuden, ongelman ratkaisun, opettamisen tai parantamisen viitekehyksiä
- Laulamisen arvon tunnistaminen
- Analyyseja, jotka etsivät laulamisen arvoa (ei ainoastaan analyyseja, jotka osoittavat marginalisoinnin)

Deaf Girl Emoting?

- Miten tuoda esille kuuron tytön lauluesityksen esteettinen arvo?
- *Tunteittaminen* (engl. *emoting*): esimerkki käsitteestä, jonka avulla voi tarkastella tämän lauluesityksen olennaista sisältöä.
- Sanakirjamerkitys: *emoting* = tuoda tunteet esille avoimesti (jopa ylinäytellä, näytellä liioitellusti, käyttäytyä teatraalisesti)
- Termi on tullut esille mm. Herrin 2009 ja McKayn 2013 teksteissä, joissa käsittelevät Johnnie Rayn laulamista.
- “[Johnnie] Ray’s great talent was less singing than it was emoting. He was skilled at employing vocal markers of emotion, in particular feelings of acute distress and ebullient joy. These emotional states were very much grounded in the words that he sang.” (Herr 2009, 328 McKayn 2013, 132 mukaan.)
- Kuuron tytön esityksessä tunteittaminen on vahvaa ja se on myös laulettuun musiikin tyyliin mukaista. *Läpieläminen*.

Mitä on laulaminen?

- Laulamisen reunaehtojen pohtiminen tapauskohtaisesti: Onko tämä laulamista? Miten laulaminen ilmenee tässä tapauksessa?
- Millaista kehollis-äänellistä toimintaa voi ylipäätään pitää laulamisenä? Voiko olla laulamista esim. ilman melodiaa, rytmiä tai ääntä?
- Laulaminen kehollis-esteettisenä *kokemuksena*: Tuotettu ääni ei ensisijaisesti määritä laulamisen esteettistä laatua vaan esim. kehollinen laulamisen kokemus voi olla laulajalle itselleen esteettinen elämys. (Vrt. Dewey)
- Laulaminen kehollis-esteettisenä *toimintana*: Mitä ulottuvuuksia laulamisen aktiin kuuluu? Virittäytyminen musiikkiin, kieleen, äänentuottoon, oman äänen sointiin, kehoon ja tunteisiin laulullisesti. Mitä tarkoittaa tämä “laulullisesti”?

Kiitos!

www.annetarvainen.fi